

Pääkaupunkiseudun Smart & Clean - säätiö

Säätiön tarkoitus ja toiminta

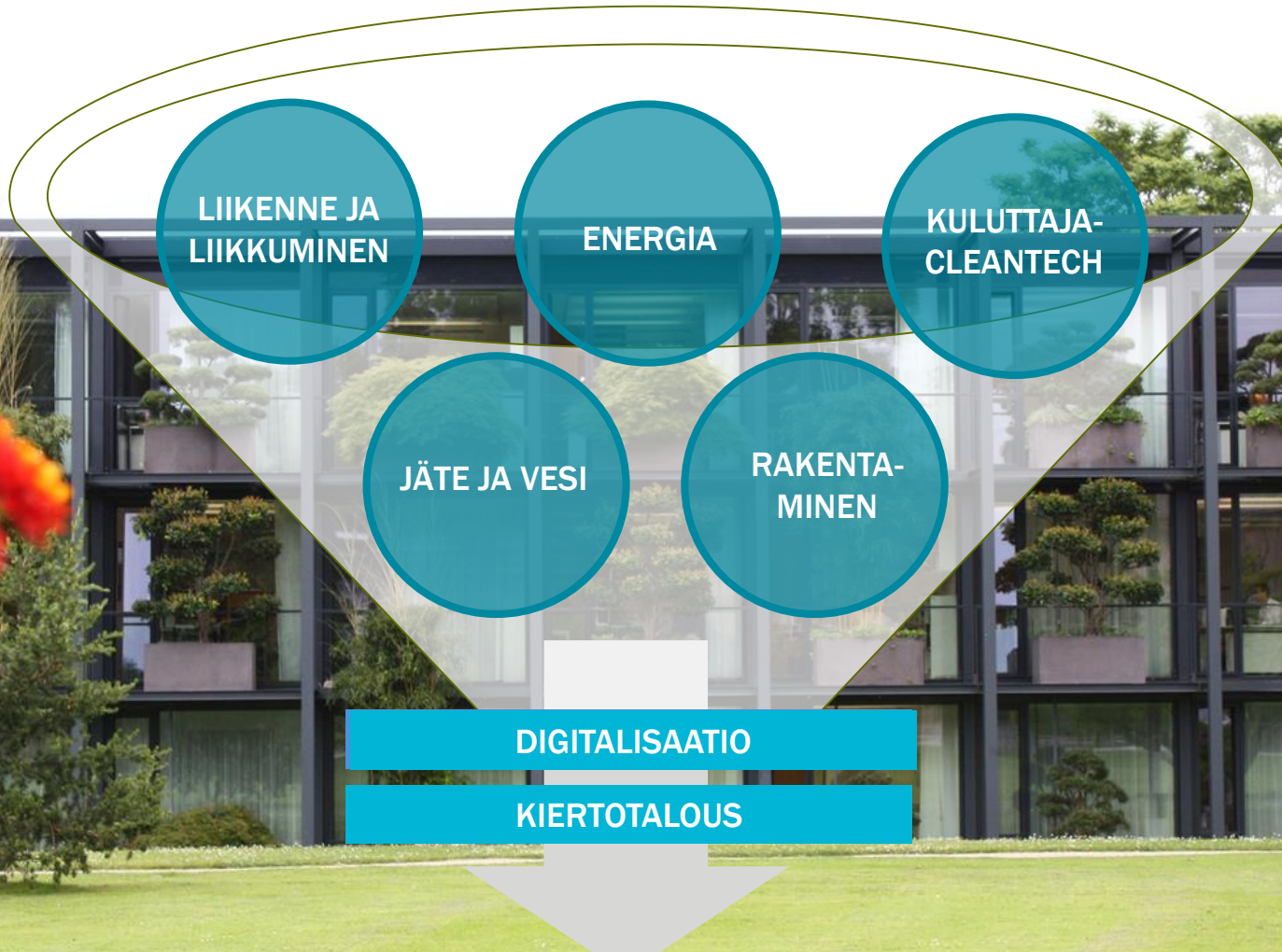
LUOTTAMUKSELLINEN LUONNOS 23.3.2016

Tiina Kähö, Sitra

Säätiön tarkoitus

1. Smart & Clean - säätiön tarkoituksena on nostaa pääkaupunkiseutu kansainvälisesti tunnetuksi älykkäiden ja puhtaiden ratkaisujen referenssialueeksi ja testialustaksi.
2. Kärkiteemoja ovat liikenne ja liikkuminen, rakentaminen, energia, jäte- ja vesihuolto sekä kuluttaja-cleantech. Digitalisaatio ja kiertotalous läpileikkaavat kaikkia sisältöjä.
3. Referenssialueen avulla houkutellaan investointeja, luodaan työpaikkoja ja tehdään uutta vähähiilistä liiketoimintaa. Samalla toteutetaan seudun ympäristö- ja ilmastotavoitteita ja vauhditetaan niiden kunnianhimon tason nostamista.
4. Säätiö kehittää kärkiteemojen sisältökokonaisuuksista 20–30 merkittävää vientikonseptia, hankekokonaisuutta ja toimintamallia vuosina 2016–2021 sekä kokoaa jo olemassa olevia Smart & Clean – hankkeita yhteisen viestinnällisen sateenvarjon alle.
5. Säätiö vaikuttaa toimintaympäristön osaamisen kehitykseen parhaiden toimintamallien ja -tapojen kautta sekä vauhdittaa Smart & Clean - kokeilukulttuurin kehittymistä Suomessa.
6. Yleishyödyllisen ja määräaikaisen säätiön toiminta perustuu yhteisluomiseen ja toiminnan rahoitus lahjoituksiin (kaupungit, yritykset, Sitra, tutkimus- ja koulutuslaitokset).

Smart & Clean rikkoo siiloja ja valmistee merkittäviä referenssiprojekteja 2016-2021

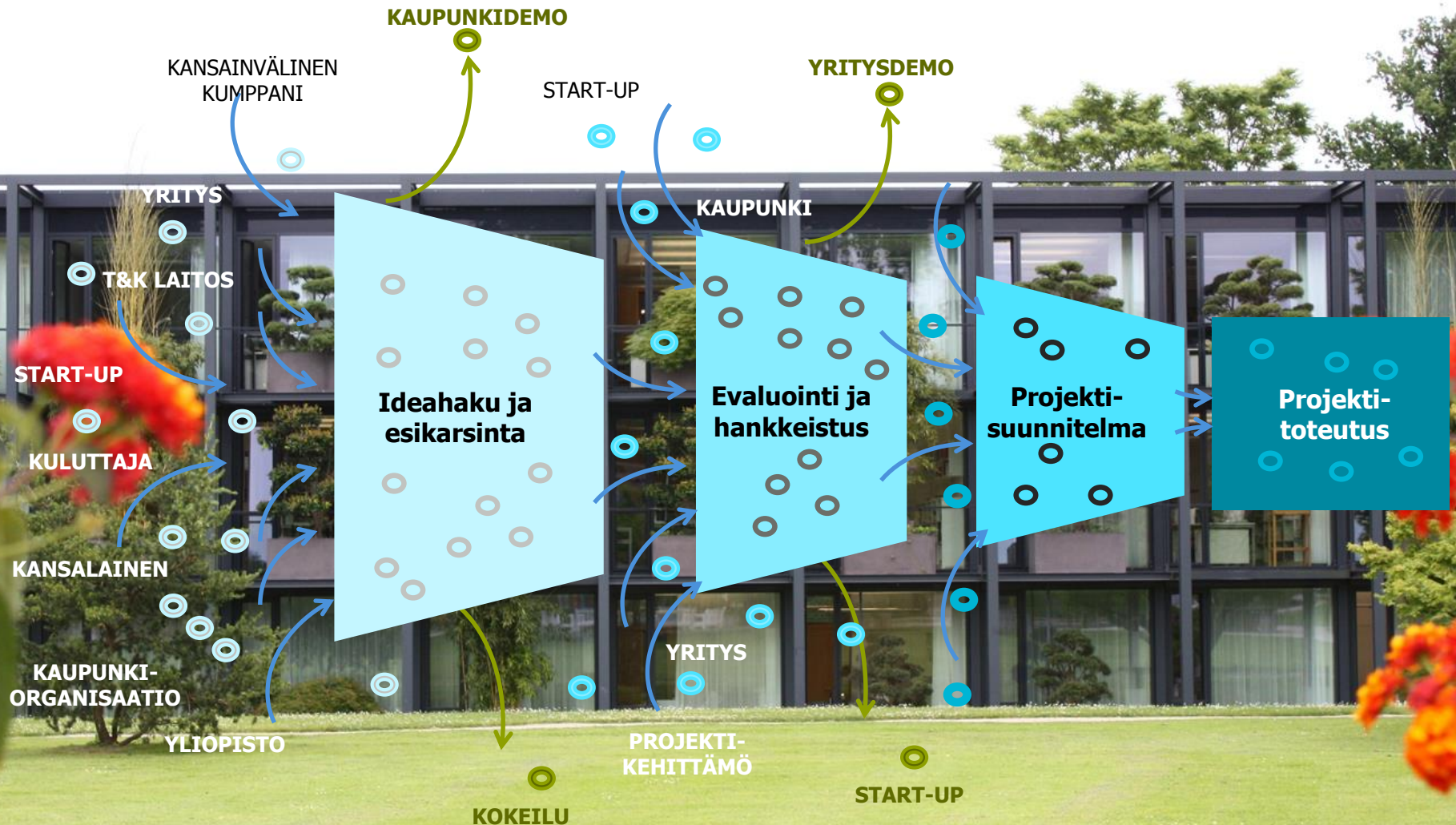
Smart & Clean projektit (20-30)

Merkittäviä hankekokonaisuuksia, vientikonsepteja ja toimintamalleja

Säätien päätehtävät

Projektitokonaisuuksia kehitetään yhteisluomisen periaatteella

Säätiön projektien sisäisen kehitysprosessin periaate

KEHITYSPROJEKTISALKKU

TOTEUTUSPROJEKTISALKKU

*Ideoita kerätään ja arvioidaan jatkuvasti
>100 ideaa vuodessa*

*3-4
evaluointikierrosta
vuodessa
~20 hanke-
ehdotusta vuodessa*

*4-6 projekti-
suunnitelmaa
vuodessa*

*20-30 projektikokonaisuutta käynnistyy
viiden vuoden aikana*

**Ideahaku ja
esikarsinta**

**Evaluointi ja
hankkeistus**

**Projekti-
suunnitelma**

**Projekti-
toteutus**

Säätiö luo alustan
ideoiden keräämiseen ja
esikarsintaan

Ideoita tuottavat
Yritykset, kansalaiset
kaupungit, muut julkiset
tahot,
T&K laitokset, start-upit,
kansainväliset kumppanit,
muut organisaatiot

Säätiö luo
toimintamallin
ideoiden
hankkeistamiseen ja
evaluointiin

Evaluointiin
osallistuvat
pääyhteistyötahot;
kaupungit, yritykset,
Sitra sekä muut
rahoittaja- ja
asiantuntijatahot

Säätiö tuottaa
projekti-
suunnitelman
(yhteistyössä
projektien
toteuttajien
kanssa)

Toteuttaja-organisaatiot vastaavat

Säätiö seuraa projektien toteutusta
(markkinointi/viestintä)

Säätiön ja keskeisten yhteistyökumppaneiden työnjako ja roolit

IDEAHAKU JA ESIKARSINTA

Säätiö arvioi sopiiko idea Smart & Clean -projektiksi. Säätiö sparraa ja mentoroi potentiaalisten ideoiden jatkojalostusta. Pienimuotoiset nopeiksi kokeiluiksi soveltuvat ideat viedään toteutukseen yhdessä kumppanien kanssa. Sidosryhmille soveltuvat ideat ohjataan asianomaisille tahoille.

- Avoin projektihaku digitaalista työkalua hyödyntäen (esim. Orkidea)
- Kumppanien kautta tulevat uudet ideat ja projektien jatkokehitys
- Haaste- tai ideakilpailut, hackhatonit, innovointitapahtumat
- Kiihdyttämö-ohjelmat

Smart & Clean - projekti-idea

EVALUOINTI JA HANKKEISTUS

Projekti-ideat evaluoidaan perustuen vaikuttavuuteen ja toteutuskelpoisuuteen. Potentiaalisista ideoista jalostetaan Smart & Clean projekti-ehdotuksia. Säätiön hallitus valitsee ehdotukset, jotka viedään projektisuunnitteluun.

Kriteereitä:

- Rajojen rikkominen, uutuusarvo ja liiketoimintapotentiaali
- Resurssitehokkuus ja päästövähennys
- Työllisyys, investoinnit, vientipotentiaali, usean toimijan yhteistyö

HALLITUS

Smart & Clean -projekti-ehdotus

PROJEKTI- SUUNNITTELU

Säätiö tuottaa projekti-ehdotuksesta toteutuskelpoisen projektisuunnitelman yhdessä ko. ehdotukselle oleellisten yhteistyökumppaneiden, asiantuntijoiden ja potentiaalisten toteuttajien kanssa.

Projektisuunnitelman osa-alueet:

- Tavoitteet
- Toimenpiteet
- Aikataulu
- Budjetti
- Rahoitussuunnitelma
- Toteuttajat
- Muiden sidosryhmien roolit
- Riskit

HALLITUS

Smart & Clean -projektisuunnitelma

TOTEUTUS

Toteutuksesta ja rahoituksen hankkimisesta vastaa projektisuunnitteluvaiheessa identifioidut tahot. Säätiö seuraa projektin toteutusta ja tukee sitä mm. sidosryhmäyhteistyön, markkinoinnin ja viestinnän kautta. Projektit brändätään Smart & Clean -tarinan ja ilmeen osaksi.

- Hankekokonaisuudet, projektit, kokeilut. Uudet toimintamallit ja toimintatapojen muutos.
- Julkiset hankkeet ja hankinnat, T&K-hankkeet, Yritysten väliset projektit. sekä yritysten ja kaupunkien yhteiset hankkeet.

	Kaupungit	Yritykset	Muut organisaatiot
IDEAHAKU JA ESIKARSINTA	Kaupungit linkittävät omat relevantit hankkeensa sekä ideahakunsa säätiön projektihakuun ja hyödyntävät omia yhteistyöverkostojaan ideoiden tuottamiseen. Säätiö voi ohjata/välittää muualta tulleita ideoita ja kokeiluja kaupunkien toteutukseen.	Yritykset tunnistavat projekti-ideoita ja ohjaavat ne säätiön ideahakuun. Yritykset hyödyntävät omia yhteistyöverkostojaan ideoiden tuottamiseen. Säätiö voi myös ohjata/välittää muualta tulleita ideoita yritysten toteutukseen.	Yhteistyö muiden organisaatioiden kanssa, jotta voidaan mahdollistaa tarkoituksenmukainen vuoropuhelu ja koordinointi eri hankeväylien ja -hakujen kanssa.
EVALUOINTI JA HANKKEISTUS	Kaupunkien Smart & Clean -yhteistyöstä vastaava koordinaattoritaho avustaa hanke-ideoiden hankkeistamisessa ja osallistuu hankkeiden evaluointiin.	Asiantuntijuus hankkeiden evaluoinnissa.	Asiantuntijuus hankkeiden evaluoinnissa.
PROJEKTI-SUUNNITTELU	Kaupunkien koordinaattorit vastaavat, että omista organisaatioistaan relevantit tahot ovat mukana projektisuunnittelussa. Kaupunkien puolelta potentiaaliset toteuttajat sitoutetaan mukaan suunnitteluprosessiin. Kaupunkiliitännäisten rahoituslähteiden identifiointi (kasvurahoitus).	Yrityksiltä haetaan täsmällistä asiantuntijuutta. Potentiaalisia toteuttajia sitoutetaan mukaan suunnitteluprosessiin.	Erityinen painoarvo potentiaalisten toteuttajien mukaan saamisella. Sisältöosaamista sekä asiantuntijuutta toteutuksen pullonkaulojen identifioimiseksi ja esteiden ja riskien kartoitukseen. Rahoituslähteiden tunnistaminen (esim. Green Net Finland).
TOTEUTUS	Projektista riippuen kaupungit voivat olla sekä toteuttajia että mahdollistajia. Projektirahoituksen hankinta kaupunkien omista kanavista ja muista (julkisista) rahoituslähteistä. Projektien markkinointi ja viestintä yhdessä säätiön kanssa.	Vastaavat projektien toteutuksesta sekä rahoituksen hankkimisesta rahoitussuunnitelman mukaisesti. Smart & Clean -projekteista viestintä osana yrityksen omaa markkinointia.	Vastaavat projektien toteutuksesta sekä rahoituksen hankkimisesta rahoitussuunnitelman mukaisesti. Projektien markkinointi ja viestintä (esim. Cleantech Finland, Team Finland) .

Projektitkokonaisuuksien rahoitus

- Säätiö vastaa Smart & Clean -projektitkokonaisuuksien suunnittelusta.
- Säädepääomalla rahoitetaan säätiön toiminta (tavoite 7,5 M euroa).
- Säätiö ei rahoita hankkeiden toteutusta, mutta mahdollistaa niiden toteutuksen tekemällä selvityksiä ja rakentamalla toteutuskelpoiset projektisuunnitelmat merkittävistä Smart & Clean -kokonaisuuksista.
- Säätiö tunnistaa kunkin projektin toteuttamisen rahoituslähteet projektikohtaisesti yhdessä kaupunkien ja muiden toteuttajatahojen kanssa.
- Ohessa on tunnistettu keskeisimmät rahoituslähteet - kunkin projektin osalta ne voivat olla myös näiden erilaisia yhdistelmiä.

Säätiön rahoitussuunnitelma

Sitra perustaa säätiön luovuttamalla säätiön peruspääoman, joka on 50 000 euroa.

Resurssit: 7 henkilöä: toimitusjohtaja, kärkiteemojen vastuuhenkilöt sekä viestintävastaava

Rahoitus:

Säätiön toiminta ja projektikokonaisuuksien valmistelu 7,5M€

- Kaupungit 2,5M€ (Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Lahti, Uudenmaan liitto), kaupunginjohtajat päättäneet 12.11.2015 esittää tätä päätöksentekokokoukselleen.
- Yritykset 2,5M€ (perustamisvaiheen yritysrahoitus varmistuu maaliskuussa/huhtikuussa)
- Sitra 2,5M€ (hallituksen ehdollinen rahoituspäätös 17.12.2015)
- TEKES rahoittaa säätiön valmistelevien projektikokonaisuuksien varsinaista toteutusta hankekohtaisesti sekä osoittaa innovatiivisten julkisten hankintojen ohjelman kautta rahoitusta kaupungeille
- Lisäksi TEM osoittaa kasvusoitusten kautta rahoitusta Smart & Clean projektin toteuttamiseen

Perustajajäsenet nimeävät **hallituksen**, joka koostuu pääyhteistyökumppaneista (rahoittajat)

Yritysten osallistuminen:

A) Pääyhteistyökumppani: 125 000 € kertalahjoitus tai € 25.000/vuosi, viiden vuoden ajan

B) Yhteistyökumppani: 50 000 € lahjoitus, joko koko projektille tai sen osa-alueelle

Hallinto ja päätöksenteko

• Hallintoneuvosto

- Valvoo hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulla olevaa säätiön hallintoa.
- Toimii neuvoa-antavana elimenä, jonka tehtävänä on ylläpitää ja tukea yhteistyötä säätiön tarkoituksen toteuttamisessa.
- Yllä mainitut tehtävät vastaavat esim. osakeyhtiön tai osuuskunnan hallintoneuvoston tehtäviä vastaavissa asioissa.
- Valitsee hallintoneuvoston jäsenet hallituksen jäsenet ja tilintarkastajat.
- Päättää hallintoneuvoston puheenjohtajan sekä hallituksen jäsenten kokouspalkkioista, vuosipakkioista, mikäli palkkioita maksetaan, sekä tilintarkastajalle suoritettavasta korvauksesta;
- päättää asioista, jotka koskevat toiminnan huomattavaa supistamista tai laajentamista.
- päättää sääntöjen muuttamisesta ja säätiön purkamisesta.
- Vahvistaa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen.
- Ensimmäiset hallintoneuvoston jäsenet ja puheenjohtaja nimetään perustamiskirjassa. Hallintoneuvoston varapuheenjohtaja valitaan hallintoneuvoston ensimmäisessä kokouksessa.
- Kokoontuu arviolta 2-3 kertaa vuodessa
- Vähintään 3 ja enintään 18 jäsentä

Hallitus

- Huolehtii säätiön hallinnosta ja siitä, että säätiön toiminta järjestetään asianmukaisesti tarkoituksen toteutumiseksi (hallituksen yleistoimivalta).
- Hallitus vastaa siitä, että säätiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty.
- Hallitus vastaa siis siitä, että säätiö toteuttaa säännöissä määrättyä tarkoitustaan ja että säätiöllä on säätiön toiminnan koko ja luonne sekä käytettävät varat huomioiden toimiva organisaatio.
- Hallituksen yleistoimivalta tarkoittaa sitä, että hallituksella on toimivalta kaikissa niissä asioissa, joita ei ole lain tai sääntöjen nojalla siirretty hallintoneuvostolle tai toimitusjohtajalle.
- Hallituksen on huolehdittava toiminnan asianmukaisesta ohjeistamisesta, raportointi- ja seurantajärjestelmien luomisesta ja valvonnasta.
- Hallitus vastaa lisäksi mm. toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen laatimisesta.
- Hallitus edustaa säätiötä.
- Hallitus päättää lisäksi toiminnan strategian luomisesta eli mm. vuosittain säätiön painopistealueista ja projektikokonaisuuksista.
- Ensimmäiset hallituksen jäsenet sekä hallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja nimetään perustamiskirjassa.
- Kokoontuu arviolta 4 (tai enemmän) kertaa vuodessa
- Vähintään 3 ja enintään 9 jäsentä

Esitys ensimmäiseksi hallitukseksi – 30.6.2017

Hallintoneuvosto		Hallitus	
Helsinki	Jussi Pajunen, pj	Fortum	Pekka Lundmark, pj
Espoo	Sirpa Hertell	Helsinki	Marja-Leena Rinkineva
Vantaa	Kari Nenonen, tbc	Espoo	Jukka Mäkelä, vpj
Kauniainen	Christoffer Masar	Vantaa	Hannu Penttilä
Lahti	Jyrki Myllyvirta	Sitra	Mari Pantsar
Uudenmaan liito	Ossi Savolainen	TEM/TEKES	Teija Lahti-Nuuttila
TEM	Jari Gustafsson	Neste	Simo Honkanen
LVM	Mikael Nyberg	KONE	Hanna Uusitalo
YM	Hannele Pokka	VTT	Antti Vasara
Aalto	Tuula Teeri		
HY	Jukka Kola		
LUT	Juha-Matti Saksa		
Sitra	Mikko Kosonen		
Yritys 1- Oilon Oy	Päivi Leiwo		
Yritys 2			
Yritys 3			
Yritys 4			
Yritys 5-6			

Haaste: miksi Smart & Clean -projekti

1. Olemme hyviä cleantech- innovaatioissa, huonompia kaupallistamisessa
2. Yrityksiltä puuttuu merkittäviä cleantech-referenssejä pääkaupunkiseudulla
3. Uudet innovaatiot syntyvät uusien sektoreiden kohtaamisesta
4. Täällä tehdään jo paljon - kansainvälinen maineemme ei ole ajan tasalla
"Nostetaan Helsingin seutu sinne minne se kuuluu"

Pääkaupunkiseudulla jo nyt suuri määrä hankkeita, joilla suurta vaikuttavuutta ja globaalia kiinnostavuutta – hankkeet kuitenkin hajanaisia

BIOTEOLLISUUS

Liikenteen biopolttoaineet, biokaasu
ST1, Jätetankin liikenteen polttoaineeksi
Tekes, Biopolttoaineet
Porvoo, Kilpilahti bioteollisuuspuistoksi
VTT, Bioruukki
Espoo, Suurpelto ja Jätkäsaari, Helsinki, jätteenkeräysjärjestelmä
Jätelogistiikka
Jätehuollon automatisointi
Kemira, Lietteenhallintaratkaisut
Kemira, Puhdas vesi
Jätevesikierto haja-asutusalueilla
HSY, Blominmäen puhdistamo
Espoo, Jätevesijärjestelmät

Resurssitehokkuus, resurssien suljettu kierto
Teolliset symbioosit
HSY, Ekoteollisuuskeskus Ekomo
Ämmäsuolle sähköromun huipputekninen kierrätyslaitos
Ecomation, Muovijätteen käsittely
Ekokem, Kierrätöslaitos Riihimäellä
HSY, UUMA2, Uusi materiaalit maarakentamisessa

JÄTTEET

Vantaa, Vahvan teollisuusalue
Vantaa, Kivistön asuinalue
Vantaa, Lentoasema
Vantaa, Aviapoliksen alue
Vantaa, Tikurilan keskusta
Helsinki, Pasilan keskusta
Helsinki, Östersundomin tuleva asuinalue
Espoo, Länsimetron kasvu- ja kehityskäytävä
Helsinki, Kalasataman alue
Helsinki, Jätkäsaari
Solved, Allas Helsinki

HSL, Liikkuva palvelu
Tokes, Älykäs liikenne
HSL, Pääkaupunkiseudun joukkoliikenne
Autojen yhteiskäyttö
Sähköautot ja latauspisteet
Sähköinen/vähäpäästöinen (julkisen) liikenne
Sähköbussit
Työkoneiden sähköistämisen ympäristöauto
Ympäristöauto
Kehärata
Ratahankkeet
Nokia, Seuraavan sukupolven langattomat tietoliikenneverkot

DIGI

Älykkäät ohjausjärjestelmät, digitalisaation mahdollisuudet
Sähköinen asiointi ja asiakaspalaute
HKR, Sähköautojen latauspisteet
Kaupunkien avoimen datan palvelu
Virtuaalikaupunkimallit
Liikennevirasto, Inframallinnus
Pyöräilyn edistäminen
HSY, Ilmanlaadun mittaus ja parantaminen
Ilmanlaatu
Vesivarojen tilan hallinta, pitoisuuksien mittaukset

Helen, Kruunuvooren energiavarastot
Energian varastointi
Sähkömarkkinajoukoston mallien demonstrointi
Espoo, Energietietopalvelu

ENERGIA

Pääkaupunkiseudun älykäs ja avoin kaukolämpöverkko
Helen, Lämmön talteenotto
Helen, Katri Valan lämpöpumpu-laitos
Kaukolämmön avaaminen kilpailulle
Helen, Esplanadin jäähdytyskeskus
Kaukojäähdytys
Uusiutuvat energialähteet, aurinkoenergia, hajautetun energiantuotannon edistäminen
Helen, Biovoimala
Helen, Älykäs energiaverkko
Aurinkopaneelien yhteishankinta
Lämmityksen hybridiratkaisut
Aurinkolämpöjärjestelmät
Aalto yliopisto, Finsolar, aurinkoenergian kehittämisverkosto
ST1, Geolämmön pilottihanke
Maalämpö
Lämpöpumput
Espoo, Finnpo alueen energiajärjestelmä
Yhdyskuntaliikenteen polttoteknologia
Fortum Jäteveden hukkalämpö lähteen
VTT, Neocarbon
Vantaan Energia, Jätevoimala

RAKENNUKSET

Rakennusten ja kiinteistöjen energiatehokkuus
Energiatehokkuus rakentamisessa, matalaenergia rakentaminen
Helsinki, Viikin ympäristötalo
Asemanseutujen kehittäminen
Korjausrakentaminen
Tiivis kaupunkirakenne
Julkisten tilojen käytön tehostaminen
Koulujen tilaratkaisut
Kiinteistökohtainen energian ja veden käytön seuranta
Huoneistoautomaatio, taloautomaatio
Senaatti, kiinteistöjen energian käytön seurantarajajärjestelmä
Aalto yliopistokiinteistö, Otaniemen kampusalueen avoin energiadata
Kotitähde palvelu (Kalasatama)
Smart housing

LIIKENNE

Katuvalaistus
Espoo, Älykään katuvalaistuksen kokeilu
VTT, Älykäs valaistus
Käytävien ja alueiden puurakentaminen
Konsepti NATURA läheisyyteen rakentamiseen
Sisäilman parantaminen
Vierakatot
Uusi lastensairaala, sisäilma

Lähde: Prior konsultointi haastattelut 5-7/2015

Ratkaisu: Pääkaupunkiseudun Smart & Clean - säätiö edistää:

1. Kaupunkien yhteisiä tavoitteita, joilla mahdollistetaan tarvittava muutos/step-change
2. Aikaista markkinavuoropuhelua kaupunkien ja yritysten sekä yliopistojen välillä
3. Rahoituksen hankintaa ja hankkeiden projektointia
4. Cross-sector innovaatioita
5. Isojen yritysten ja startupien keskinäistä vuorovaikutusta
6. Pääkaupunkiseudun luomista kansainvälisen mittaluokan Smart & Clean -referenssialueeksi

Yhteiset kunnianhimoiset tavoitteet ja mittarit menestykselle:

1. Yksityisten työpaikkojen määrän kasvu cleantech alalla
2. Cleantech yritysten vienti ja/tai liikevaihdon kasvu
3. Investointien lisääntyminen
4. Ympäristötavoitteet; ilmastopäästöt ja resurssitehokkuus
5. Helsingin seudun sijoitusten paraneminen kv-vertailuissa

